

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Nr. 2137/1941.

ANDREI,

din mila lui Dumnezeu dreptcredinciosul Episcop al Eparhiei Aradului,
Ienopolei și Hălmaگیului.

Prea Cucernicilor și Onorațiilor membri din cler și mireni ai Adunării noastre Eparhiale, har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos, iar dela smerenia Noastră arhierească binecuvântare.

În temeiul art. 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, convocăm **Adunarea Eparhială a Aradului** în sesiune ordinară pe ziua de

Duminecă, 18 Maiu 1941

ora 9 dimineața, când se va oficia Sfânta Liturghie și Chemarea Duhului Sfânt în Catedrala din Arad, după care va urma deschiderea Adunării Eparhiale, în sala festivă a Academiei teologice.

Arad în 30 Aprilie 1941.

† ANDREI
Episcopul Aradului.

ZIUA MUNCII

1 Mai! O ancorare pe filele calendarului, pentru a pecetlui însemnătatea unei mari virtuți: *munca*. Nu trebuie să ne înregimentăm niciodată în rândurile celor ce consideră munca o rușine. După Sf. Scriptură, munca este o binecuvântare a lui Dumnezeu. La popoarele mari, ea a fost ridicată la rang de supremă valoare. Să nu mergem mai departe, ci să ne oprim la cel mai senin scriitor al nostru — Ion Creangă — și vom vedea, în „Povestea unui om leneș”, fina stigmatizare a poporului la adresa „eroului” și sentimentul de vădită satisfacție, întrezărind pedepsirea lui prin strangulare.

Orice muncă însă, trebuie să fie disciplinată; și roadele apar multiplicat. Gândiți-vă că scriitorul care ar scrie numai două pagini pe zi, la sfârșitul unei vieți lungi, ar atinge în cantitate, opera unui

Balzac (care a scris peste 100 de volume), sau a unui Voltaire. „Este o vreme pentru toate — zice înțeleptul Solomon — una pentru a munci, alta pentru a te distra”. Cu atât mai bine vom munci după unele distracții înțelepte, — și *odihna* nu-i decât o răsplată a muncii. „Prin muncă, la odihnă, prin luptă, la isbândă” (Toma Kempis). Odată angrenat în laboratoarele muncii, omul alungă grijile și micile mâhniri ale vieții, devenind astfel stăpânul unui *isvor de fericire*. Nu putem să tăgăduim că uriașă forță pe care o etalează în fața ochilor noștri cel de al III-lea Reich, nu-i decât urmarea unei titanice sfortări a întregului popor german¹⁾.

1) Când în unele țări, peste cari a venit apoi dezastrul, muncitorimea făcea greve răsunătoare, ca să se împuțineze orele săptămânale de muncă, în Germania muncitorimea făcea ore suplimentare pentru patrie. — Nota Red.

Sociologia a încorporat în perspectiva ei problema atât de importantă a muncii, sintetizând-o în trei puncte:

1. *Importanța socială a muncii* reese dela primul nostru contact cu viața socială și organizarea ei. Spre deosebire de animal, omul transformă natura, adaptând-o nevoilor sale. Animalul e un asistent pasiv, care sfârșește prin a fi subjugat. Omenirea iese din primitivitate, când întrebuintează primele *instrumente*, primele unelte de muncă. Vremea marilor descoperiri, care au ajutat mult aplicarea principiului „maximum de profit, cu minimum de cheltuială”, este vreme de muncă, de încordări mari, încununate cu triumfuri mari. Acolo unde natura ne oferă totul de-a gata, nu răsar civilizațiile. Toată tragedia și toată marea omului stau în acest destin, de a voi tot mereu, de a creia nevoi și a le birui; de aci și caracterul social al vietii umane.

2. *Valoarea morală a muncii* rezidă tot în caracterul ei esențial social. Omul organizându-și munca, cimentează în conștiința lui convingerea că munca este nu numai un *drept*, ci și o *datorie*. „Concepția pesimistă că munca este un *blestem*, trebuie înlocuită cu concepția viguroasă a muncii drept o adevărată religie” (Petru P. Ionescu).

3. *Importanța națională a muncii*. Dacă o națiune se recomandă lumii prin produsele ei superioare, prin artiștii, prin savanții, prin marii ei conducători, în aceeași măsură însă, ea se recomandă și prin munca ei, prin produsele ei agricole, tehnice și industriale. „O națiune în situația actuală a lumii, trebuie să fie o vastă uzină, un enorm șantier de lucru neostoit, condiție primă a independenței sale, a ceea ce se numește cu un termen des întâlnit azi, *autarchie*” (Petru P. Ionescu).

Clasice sunt exemplele pe care ni le-a furnizat poporul roman, în vremea lui de glorie, când consulul și senatorul apucau carnea plugului, înainte sau după ce părăseau funcțiunile publice. Astfel munca era o măsură a valorii umane.

Vom încheia zicând cu *Gray*:

„Mulțumită muncii căpătăm odihna sufletului;
Zilele pline de lucru ne dau nopți liniștite.
Bogați, tocmai fiindcă n'avem bogății,
Avem cele mai de preț daruri ale cerului:

pacea și sănătatea“.

Teodor Rudolf Floruțiu

Remușcări în literatura modernă

In opera lui V. Papilian

Trecem la autorul român de care ne-am propus să ne ocupăm, la d. prof. Victor Papilian. Dsa e încă în viață. Credem că va mai scrie încă mult. O cuprindere complectă a concepțiunii dsale ar fi prea de timpuriu să se facă. Câteva cuvinte însă suntem datori să spunem despre eroii scrierilor dsale, pentru felul izbitor de nou, în care ne prezintă concepția dsale de până aci. Dl prof. Papilian nu e trecut încă în cărțile de istorie a literaturii. N'a scris până târziu. Când a început să scrie, a intrat în literatură năvalnic și furtunos, cum intră remușcarea în suflet. Și îndrăznim, tot pentru aceste concepții, să-l punem de pe acum alături de Ibsen și Dostoievski. Mai târziu îl vor pune — suntem siguri — și alții. Din povestirile dsale luăm câteva, la întâmplare ca să încheiem cu o privire în romanul intitulat „In credința celor șapte sfeșnice” și în misterul religios: „Cerurile spun“.

Iată „Ochiul cu două pupile“. Un savant cere să i se facă o operație, să i se pună încă o pupilă la ochiu, ca să vadă lumina iluziei, să deosebească el coloarea de lumină. În adevăr ajunge să găsească realul iluziei, dar era așa de frumos acest real al iluziei, că-l supăra pupilele vechi. Vrea să vadă numai iluzia. Vrând să-și cicatrizeze pupila veche, dar lipsit de abilitate, se împunge cu un ac fin și-și perforează ochiul și întreg conținutul se scurge. Când și cu al doilea ochiu dă greș, se împușcă în cap, printr'un ochiu. Autorul vrea să zică: noi, oamenii suntem făpturi cu suflet și trup. Așa cum suntem, trebuie să ne încadrăm în mediul înconjurător, cu amfibismul nostru, cum ar zice dl Lucian Blaga. Și sufletul și trupul își au partea lor de muncă și unul pe altul se ajută, se înalță se sfințesc. Acestea două trebuiesc apropiate și nu pot fi distanțate, cum a vrut să le distanțeze Brand.

Alta. In „Creierul poetului“ asistentul universitar nu găsește poezia și în univers nu vede pe Dumnezeu. Cătălina însă, fiica unui tată materialist și al unei mame romantice, înțelege că poezia e rodul iubirii unui suflet, iar universul rodul iubirii lui Dumnezeu și înțelegerea i se pare mai de preț decât coborîrea luceafărului lui Eminescu, pe pământ. E deci aceeași trăire în două orizonturi: în imediat și în mister.

In „Emancipare“ ne arată, că ceea ce numim noi emancipare, e de fapt încercarea de a ieși din rânduiala statorită de Dumnezeu și se numește păcat, care turbură sufletul și murdărește trupul. E teoria dostoievșchiană despre spurcarea pământului prin păcat.

În nuvela intitulată „Neîngropat“ d. Papilian întrece pe cei mai mari scriitori. Ca subiect seamănă cu al lui Tolstoi în povestea despre „Asarhadon, regele Asiriei“, că viața e una și că oamenii își fac rău numai lor înșiși, când voesc să facă rău altora. Tolstoi desleagă problema printr'o frumoasă poveste. Că Asarhadon, prinzând pe Laelie, îl închide într'o cușcă de fier și se gândește, la ce chinuri să-l supună. Un bătrân îi arată: tu și Laelie sunteți una. Ii toarnă apă pe cap și Asarhadon într'o clipă se vede pe sine în cușcă, pe soldații săi orbiți, familia sa prinsă și vin la el dușmanii să-l tragă în țeapă. În fața groazei văzute, el țipă. Bătrânul nu-i mai toarnă apă și Asarhadon înțelege că el și Laelie și oricare om, sunt una. D. Papilian în „Neîngropat“ rezolvă problema psihologicește și mult mai presus decât Tolstoi: Colonelul Mitrofan și colonelul Secărea merg împreună la cimitir și copiii, fata lui Mitrofan și băiatul lui Secărea duc florile. Odată găsește mormântul unui general care-i prigonește. Mitrofan se răzbună și scuipă, apoi aruncă o piatră în mormântul generalului „parcă să străbată pământ și sicriu până în inima mortului“. Mai notează-mă prost dacă poți. Mitrofan ajunge general, prietenul e pensionat. Între ei începe o ură. Noul general se însoară a doua oră cu o ungueroaică, cu bucătăreasa. Incepe războiul. Mitrofan comandă un corp, tânărul Secărea e ofițer. Mitrofan trădează. Armata se retrage. La căpătâiul tatălui său Secărea, ca să fie pe placul tătâne-său învinuiește pe Mitrofan că a trădat și că e incapabil. În Iași întâlnește pe Mitrofan și-l scuipă, cum a scuipat el mormântul celui alt. Din data aceasta însă se petrece ceva în el, îi pare că a scuipat un mort, un mormânt. Lui Secărea îi moare un copil și nu știe de ce îi pare că copilul mort nu e îngropat. Vestea despre moartea lui Mitrofan îi răscolește trecutul din suflet. Pleacă din Chișinău la București, îl caută la toate cimitirele și nu găsește odihnă până nu află cenușa lui Mitrofan la crematoriu. Așa a vrut el, să fie ars, să nu-l batjocorească nimeni, să nu-i scuipe mai ales un Secărea mormântul. Ii găsește și fata, intrată acum servitoare, că ungueroaica i-a luat averea și a fugit la Budapesta. Bani adunați de soție pentru copilul care murise, Secărea îi dă fetei lui Mitrofan, de pomană și cenușa mortului o duc s'o înmormânteze. Să aibă un mormânt creștinesc, pe care să se poată pune o floare, un mormânt simplu, fără cavou, de țărână neagră, cu o cruce simplă, căci mormântul este fereastră, prin care sufletul privește deadreptul în marea de taină. Și el, Secărea, care până atunci nu-și punea problema Dumnezeirii, nici a sufletului, care n'ar fi crezut că faptele se pot urmări cu atâta

precizie și că între greșală și pedeapsă să fie atâta înlănțuire, abia acum după înmormântarea cenușei lui Mitrofan își simți și copilul său înmormântat aievea. Această dublă remușcare: a lui Mitrofan pentru batjocorirea unui mormânt și pentru trădare și a lui Secărea pentru că a scuipat pe Mitrofan, e redată cu o neîntrecută măiestrie. Ea se mărginește la pământ și la familie, cari însă îi dau cadrul cosmic, deschis prin fereastra mormântului în taina cea mare.

Alta. În „Obsesie“ cadrul cosmic e lărgit. Tânărul student Golgot suferă rămușcări că nu și-a adus aminte la școală de tatăl său din Baia de Criș și de părintele Pușcaș din al cărui îndemn a mers la școală. Remușcarea i se deșteaptă privind stampele cu uciderea lui Horia și Cloșca, i-o deșteaptă mai mult fostul profesor, acum zincograful Hărăstossy care-i face o copie de pe stampă și mai ales operația prin care trece și care anume în acest scop i-a fost rânduită dela Dumnezeu și în timpul căreia re trăiește sufletește și simte în corpul său toată mizeria Moților, toate chinurile lui Horia și Cloșca. Și se spovedește părintelui Pușcaș care a venit să l vadă: Mi-am uitat de toate, mi-am uitat de neamul nostru însemnat, pentru pomenire, de Dumnezeu cu numele ăsta de Golgot... și mi-am uitat de mucenicii ținutului meu, de Horia, Cloșca și Crișan... Preotul îi spune:... Dumnezeu are grije să-i amintească de câte ori omul slab și neputincios își uită de datorie. Fiecare în felul și la rândul său... Căci mucenicia, ca și darul Domnului nostru Iisus Hristos, în toate felurile se poate arăta. O privești, o bucurie, un cântec sau chiar numai o vorbă sunt adeseori de ajuns. Istoria întregă a unui neam întreg, toată firea împrejmuitoare vin să mustre sufletul lui Golgot pentru păcatul necunoștinței, pentru uitare. Aci de fapt e intuită gândirea dlui Lucian Blaga, că Marele Anonim, ne atrage, în avantajul nostru, la sine. Și sunt așa de nepătrunse căile prin care ne căută și ne atrage. După cele cunoscute despre d. prof. Papilian, dsa a trecut prin mari prefaceri sufletești. Aproape toate scrierile dsale sunt de felul acesta: cu răfăciri și renegări, apoi cu un misticism care înalță sufletul, sau cu o totală prăbușire, cum e în cea intitulată: Un mare nedreptățit.

„În credința celor șapte sfeșnice sunt doi eroi de seamă: profesorul ateu Bălăceanu și Maxim Muscă șeful mileniştilor din Ghiriș. Profesorul nu vrea să știe nici de neam, nici de religia ortodoxă. Preotul Prăgoi, fiica acestuia ca studentă, cu subiectele lor din naționalism și religie îi dau de gândit, un doctor Latour îi arată deosebiri de concepție catolică, protestantă și ortodoxă despre Hristos și-l apropie mai mult; admirația lui pentru estetica, pentru folosul și organizația bisericii

catolice i-l poate spulbera numai un atentat pus la cale de preotul catolic prin Irén, o misionară catolică, împotriva lui. Sectarul Muscă e un corp fără suflet, caută un ținut imprecis, parcă la granițele dintre vieață și moarte, prin preajma mormântului. Totuș e un teluric cu toată puterea și pasiunea ancestrală. Adună aderenți de toate limbile, nu vrea să știe nici el de neam și de lege. Uneori, ca un vis, îi vin amintiri din copilărie, cum umblă să colinde în ajunul de Crăciun. Îndoiala prinde în el mai ales după ce cunoaște mijloacele și apucăturile de propagandă a sectarilor: bani, minciuni, fantezii, desfrâu în numele religiei lor. Amintirile din copilărie, rugăciunile de atunci nu le mai știe: „Doamne Dumnezeule, e timp îndelungat, decând nu mi-am mai căutat scăpare în rugăciune“. Constată însuș că a lucrat, a predicat, a ostenit, dar iubire n'a avut. Inșelat de soție cu un alt sectar, pe acesta îl împușcă, apoi vieața i se năruie. D. prof. Papilian ne dă aci două remușcări: pe a profesorului Bălăceanu, cam în felul remușcării studentului Golgot și pe a sectarului care se prăbușește în crimă și temniță. Romanul are o putere descriptivă, cu frământările religiei și cu vieața sectelor ca Merejcovschi în „Petru cel Mare“, iar ca zbućium lăuntric al eroilor, îl putem pune alături de cele mai puternice romane ale lui Dostoievski. La dl Papilian cosmicul se realizează în chipul cel mai firesc prin naționalism și prin religie. Cu naționalismul suntem încopciați în omenire și este exclusă o încopciere în afară de neam. Cine n'are neam, a săpat o prăpastie între sine și omenire și cel ce vrea să treacă prăpastia e înghițit de ea, ca Mitrofan și ca sectarul Muscă. Cu religia ne legăm de cer. Cele mai multe scrieri ale dsale parecă sunt intuirii pentru gândul cu pământ național și cer comun al dlui prof. Nichifor Crainic. Dar tocmai intuirea aceasta, legarea de cer prin pământ, dă scrierilor dsale cadrul cosmic.

Tema principală pomenită a dlui profesor Papilian se tratează măreț și simbolic pentru tot ce a scris, în misterul religios „Cerurile spun“. Eroul principal, Ion, fiul boerului Cornea Ardeleanul pictează icoane ortodoxe pentru biserica satului. Deși se împotrivesc, e trimis de tatăl său, la îndemnul preotului catolic, în Apus, să cunoască acolo biserica lui Hristos. În Apus uită de sat, se lapadă de biserica sa, apoi cade tot mai jos, până la ucidere. Ca un fiu rătăcit se întoarce acasă, unde însă îl urmărește năluca celui pe care l-a ucis. Întâlnește pe preotul cu icoanele pictate nainte de plecare. E zguduít. Preotul îl muștră și-l mângâie. El se pocăiește și apoi pleacă pe jos, luând drumul spre Moldova, spre Mânăstirea Neamțu.

Din punctul de vedere al remușcării și al pocăinței „Cerurile spun“ e cea mai frumoasă scriere a dlui profesor Victor Papilian. Sâmburele tuturor celorlalte e în aceasta: Că Dumnezeu a dat fiecărui neam o comoară și cine va nesocoti bogăția primită păcătuește și trebuie să primească crucea pocăinței, care stă și din căință, dar și din refacerea comorii și din împăcarea cu Dumnezeu al cărui dar l-a nesocotit.

Și orice scriere am lua din literatura bună a timpurilor moderne, căința și pocăința vor fi tot în acest fel înfățișate. Cine a călcat rânduiala pusă de Dumnezeu și în univers și în fiecare om, e chemat prin conștiința lui la întoarcere. Mijloacele de chemare sunt nenumărate. O secetă îndelungată ca pe vremea lui Ilie proorocul, războaie sau și numai vești de războaie, un cântat de cocoș cum a fost cea din noaptea în care Petru s'a lepădat de Domnul, o bucurie cum a fost intrarea lui Iisus în casa lui Zaheu, o boală cum a fost boala lui Golgot în „Obsesia“ lui Papilian, sau cum spune, tot acolo, părintele Pușcaș: „O privești, o bucurie, un cântec sau chiar numai o vorbă sunt adeseori de ajuns“. Căci și remușcarea e un dar al lui Dumnezeu și totul atârnă de întrebarea, cum întrebuițăm noi acest dar al lui Dumnezeu. În scrierile pomenite ale lui Ibsen, Dostoievski și Papilian am văzut atâtea remușcări zguduitoare, în atâtea feluri chinuitoare. Atârnă de fapt de firea fiecărui om, de sufletul singuraticului. Toate însă pot fi reduse la două: la o remușcare desnădăjduită până în sfârșit, ca a lui Iuda Iscarioteanul care a curmat căința în spânzurătoare și la o remușcare ca a fiului pierdut, care s'a întors și și-a curmat căința în brațele tatălui său, sau ca a apostolului Petru, care a pus-o la picioarele Mântuitorului lângă lacul Ghenizaretului.

Scrierile bune ale marilor gânditori, înfățișând muștrări de conștiință, parecă nici nu mai spun vreo noutate, parecă mereu repeșesc durerea omului căzut din raiu, zbućiumul lui Cain, căința lui David, desnădăjduita remușcare a lui Iuda și frumoasa și după gândul lui Hristos pocăința a lui Petru. Repeșec mereu omenescul din Scriptura Sfântă căci Sfânta Scriptură ne prezintă pe om cu tot dumnezeescul și diabolicul din el. Felul poate fi nou, forma. Fondul e acelaș.

Și nu este om viu și să nu păcătuiască împotriva comorii date și împotriva aproapelui sau împotriva lui Dumnezeu care ne-a încredințat comoara, cum spunea preotul Pavel către pictorul Ion întors din Apus. Ortodoxia ne chiamă la pocăință pe toți, fără deosebire și ne vestește iertarea făgăduită de Hristos Mântuitorul. „Doamne, tu toate știi, tu știi că te iubesc“ a zis Petru și

Hristos atâta ne cere: iubire. Iubire față de tot ce am urît. Când iubești comoara dată de el pe el îl iubești. Când iubești pe aproapele tău, pe Hristos îl iubești. Când iubești pe Hristos cu adevărat, nu poți să urăști. Și atunci, gândul nostru în fața sfintei Taine a Pocăinței acesta trebuie să fie: Doamne tu toate știi. Știi cât suntem de neputincioși, cât sunt de slabi. Tu știi că păcatul nostru e din pricina slăbiciunii noastre. Tu știi că țărână suntem și țărâna ne trage în jos, dar știi că suntem a ta făptură și suflet din suflarea Tatălui avem și sufletul la tine năzuește. Tu toate știi, tu știi că te iubim. Ajută iubirii noastre ca și față de comoara ta și față de aproapele nostru și față de tine, Doamne, să fie desăvârșită iubirea noastră. Tu ești Marele Anonim care ne atrage la sine și știm că e spre binele nostru să fim de Tine legați. Ajută-ne ca și noi spre tine să îndreptăm puțina noastră suspinare.

F. C.

Despre ce să predicăm?

În **Dumineca Slăbănogului**, 11 Maiu 1941, să vorbim despre **purtarea creștinului în vreme de boală**.

Slăbănogul din Evanghelie (Ioan 5 v. 1—15) este pilda bolnavului plin de credință și răbdare, care se ridică din boală cu sufletul renăscut. Cei 38 ani de boală au fost un timp de lungă încercare din partea lui Dumnezeu, iar din partea slăbănogului prilej de desăvârșire în credință și răbdare.

Boala este o cercetare a lui Dumnezeu, fie că vine ca o *pedeapsă* pentru păcate săvârșite, fie că Dumnezeu îngăduie diavolului să ne pună la *încercare*, ca pe dreptul Iov. Mai mult decât vindecarea trupului, Dumnezeu urmărește prin ea curățirea și desăvârșirea sufletului, ceasurile de boală fiind prilejul cel mai bun de examinare a vieții și faptelor, precum și foc curățitor de conștiință, prin lacrimi de pocăință și hotărâre de îndreptare.

Dumnezeu nu ne lasă singuri nici în boală. El ne muștră, ca un părinte, dar nu întră la judecată cu noi. El, care ne făgăduiește învierea din morți și preamărirea în viața cea vecinică, să nu ne poată oare vindeca de boală? El ne poate feri și de boală, la fel cu celelalte primejdii, dar dacă a îngăduit ca boala să pună stăpânire peste noi, tot El ne făgăduiește vindecarea la timpul potrivit. Până atunci El ne cheamă la dese întălniri cu Dănsul, în rugăciunile și mărturisirile de conștiință ce le facem pe patul durerilor. Atunci când știința medicală orbecăește și se arată neputincioasă, tocmai atunci El, doftorul doftorilor,

pregătește vindecarea cea sigură. Câte vindecări nu s'au făcut fără ajutorul mijloacelor omenești! Dovadă că bolile ascultă de o putere mai presus de cea omenească. Celce poruncește vânturilor și mării, Acela este și stăpânul duhurilor și al bolilor. În vindecare se arată *atotputernicia și îndurarea* lui Dumnezeu.

Hristos Domnul și-a arătat puterea dumnezeiască și marea iubire de oameni vindecând toată boala și neputința. El a vindecat prin: punerea mânilor sau chiar și prin atingerea celui bolnav de poala hainelor Lui (Lc. 8 v. 44). Uneori bolnavul era de față, altădată Mântuitorul a vindecat chiar și din depărtare, numai prin cuvânt (Mt. 8 v. 13). În toate cazurile de vindecare Mântuitorul a cerut *credință* dela cel bolnav. Aceasta e o dovadă că vindecarea și renașterea trebuie să înceapă în suflet.

Apostolii și urmașii lor au primit și ei dela Mântuitorul puterea de a vindeca pe cei bolnavi (Mt. 10 v. 8; Mc. 6 v. 13; Lc. 9 v. 2). Apostolul Petru a vindecat pe un olog din naștere, pe paralizicul Enea, a înviat pe Tavita, iar ap. Pavel învie pe tinărul Eutihie, vindecă mușcătura de viperă și un om bântuit de friguri și urdinare cu sânge (F. Ap. 3 v. 1—8; 9 v. 33, 34, 41; 20 v. 9—10; 28 v. 6, 8). Ceice primiseră puterea de a lega și deslega păcatele (In. 20 v. 23), cum să nu aibă și putere de vindecare asupra trupului?

Bolnavul creștin să privească boala ca o *cercetare* a lui Dumnezeu, ca o încercare a credinței și răbdării sale, să rabde creștinește, știind că răbdarea aduce desăvârșirea credinței (Rom. 5 v. 4; 15 v. 4; Iac. 1 v. 4), să-și pună nădejdea de vindecare în Dumnezeu, Lui să-I ceară ajutorul, iar după vindecare să nu întârzie a-I mulțumi, făgăduindu-I o viață nouă, ferită de stricăciune și necumpătate.

Iubirea față de aproapele ne obligă de a cerceta pe cei bolnavi (Mat. 25 v. 36), de a-i mângăia și chiar de a ne ruga pentru ei, fiindcă „rugațiunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica pe el”. (Iac. 5 v. 15).

*

Pericopa ev. despre Slăbănog (In. 5 v. 1—15) are și un înțeles figurat.

a) *Vitesda* în evreește înseamnă *casa îndurării*, unde Dumnezeu arată celor neputincioși îndurarea Sa. Ea este *Biserica* lui Hristos. *Scăldătoarea oilor* (*Vitesda*), în care preoții V. T. spălau oile ce se aduceau de jertfă, a preînchipuit Biserica creștină, unde oile cele cuvântătoare se spală, se sfințesc și se îndreptează (I. Cor. 6 v. 11) în taina sf. botez și se vindecă de prihana păcatelor. *Cele 5 foișoare*, în care zăceau diferiții bolnavi, închipue cele 5 simțuri omenești, prin care păcatul întră în om și pune stăpânire pe el. *Tur-*

burarea apei simbolizează lucrarea harului divin prin sfintele taine. Celce nu se folosește de ele la timpul potrivit acela zace, ca slăbănogul, la marginea apei.

b) *Făcând bine* în ziua Sâmbetei, Mântutorul a sfințit ziua de odihnă închinată lui Dumnezeu. Prin rugăciune și fapte de milostenie, suntem și noi datori a cinști Dumineca și zilele de sărbătoare.

c). *Cel vindecat* este dator a mulțumi în biserică (In. 5 v. 14) lui Dumnezeu și a mărturisi pe Hristos (In. 5 v. 15) ca pe doftorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Cărți și Reviste

I. Matei: Noul regim al actelor de stare civilă și binecuvântarea religioasă. Brașov 1941, 71 pagini.

Dl I. Matei, profesor de Drept civil la Academia Comercială „Regele Mihai I” din Cluj-Brașov, foarte cunoscut autor al unor studii de mare însemnătate asupra problemelor de politică religioasă a Statului Român, a dat la iveală un nou studiu de actualitate, în care se ocupă de istoricul luptelor pentru introducerea obligativității căsătoriei religioase. Studiul începe cu desbaterile constituantei dela 1866, când se introduce prima oră în constituție un articol — 22 — care prin stilizarea lui neprecisă (Intocmirea actelor civile „va trebui să preceadă întotdeauna benedictiunea religioasă”), a deschis ușa căsătoriilor civile și a dat naștere la o controversă care nu s’a încheiat nici astăzi, deși în constituția din anul 1938 obligativitatea căsătoriei religioase a fost cuprinsă din nou.

Este interesant de constatat că în primul an de aplicare a constituției dela 1866, căsătoriile au scăzut dela 37.143 la 23.873, iar în vreme de 20 ani numărul nașterilor nelegitime au crescut dela 3655 la 10.873. Și mai interesant este că deși constituția nu a înlăturat formal obligativitatea căsătoriei religioase, totuși codul civil a înlăturat sistematic această obligativitate, făcând din articolul respectiv al constituției, după cum e și astăzi, o literă moartă. Așa încât lupta pentru re-introducerea obligativității căsătoriei religioase se dă la noi, — într’o țară cu vechi tradiții creștine și cu pretenții de conducere creștină, — de aproape o sută de ani fără rezultat favorabil. Au fost și sunt mai tari, totdeauna, doctrinarii și legislatorii influențați de curentele păcătoase ale Apusului, decât conducătorii cu simț de răspundere ai Statului și ai Bisericii.

Studiul d-lui prof. I. Matei este în privința aceasta elocvent și într’o oarecare măsură alar-

mant, deoarece reforma vieții sociale corupte nu se poate face fără de reforma morală a vieții familiare, iar constituția vieții familiare e religia, nu codul civil.

Protos. Nicodem Ioniță: Rânduiala sfintei slujbe a Dumnezeieștilor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos. București 1941. 37 pagini.

Cuprinde tipicul și textul unei slujbe speciale, în felul sf. Ceasuri, ce se cunoaște numai în Rusia și în Basarabia. Rostul ei este de a spori pietatea ortodoxă față de sfintele Patimi.

Luceafărul. *Revistă lunară de literatură, artă și cultură generală.* Serie nouă, anul I, Nr. 1, Aprilie 1941, Sibiu. Abonamentul anual 300 lei. Exemplarul 30 lei.

Cel mai proaspăt eveniment literar din anul acesta, la noi, este reînvierea revistei „Luceafărul”, apărută înainte de războiul mondial la Budapesta și apoi la Sibiu, sub conducerea lui O. Goga și O. Tăslăuanu.

Acum, generația celor mai buni scriitori ardeleni reia, tot la Sibiu, firul activității Luceafărului, sub vraja aceluiaș ideal și sub conducerea unui comitet de redacție alcătuit din d-nii Victor Papilian, Grigore Popa și Olimpiu Bortos.

Primul număr al revistei a apărut în preajma Sfințelor Paști. În *Cuvântul de început* se anunță vestea bună că s’a aprins „din nou vatra de foc a Luceafărului”, cu misiunea să ducă în casele Românilor aerul tare al credinței în drepturile veșnice ale neamului și să întărească credința „în sfințenia ideii de unitate panromânească” și „în perfecta potrivire dintre peisajul geografic al Țării și profilul sufletesc al Neamului”.

Articolul al doilea, despre „Semnificația Luceafărului” e semnat de dl Grigore Popa; în el se descrie atmosfera caldă în care apare Luceafărul și ideologia literară și națională militantă de care s’au condus redactorii și colaboratorii lui. Dl Popa constată pe bună dreptate că „ideologia literară și estetică a Luceafărului n’a lăncezit pe meandrele formulelor de artă confecționate din Apus. Nu vom găsi în paginile lui nici symbolism, nici expresionism, nici artă pentru artă, ci numai artă pusă în slujba vieții neamului. Și să nu uităm: scopul suprem nu e cultura, ci viața, cu a-priga ei dorință de mântuire. Cultura poate să fie o cale, o metodă în slujba vieții, dar niciodată scopul ultim. Acest scop ultim, această *valoare-terminus*, este viața și corelatul ei transcendent, mântuirea”.

Cuvinte admirabile, demne de a fi scrise pe pereții tuturor școalelor și de a fi imprimate cu sigil de foc pe inimile tuturor scriitorilor și cărturarilor.

În continuare, după rânduială, proza se al-
ternează cu poezia. Părintele I. Agârbiceanu sem-
nează schița „Denii”; dl V. Papilian începe nu-
vela: „Poveste de toamnă”, V. Netea scrie des-
pre „Copilăria și tinerețea lui Ilarie Chendi” (fiul
de preot din Dârlos de pe Târnavă); poezii T.
Murășanu, Gherghinescu Vania, G. Popa, I. V.
Spiridon (frumoasa „Rugăciune pentru Fata Albă”),
Petre Pascu (versuri admirabile despre „Murăș,
lotru blăstămat), D. Danciu, I. Olteanu și I. Ne-
goițescu publică poezii în cari se oglindește pei-
sajul, istoria, dorul și sufletul ardelean.

În restul revistei avem material de cronică
literară, filosofică și muzicală.

Așa după cum a început Luceafărul nou,
— în ritmul militantismului literar și în slujba
idealului unirii naționale și teritoriale al vechiului
Luceafăr, — va fi, ca și acela, „un preludiu al
desrobirilor viitoare”.

Îi salutăm apariția cu toată dragostea și-i do-
rim cel mai desăvârșit succes.

Informațiuni

■ **Numiri și transferări.** În ședința adm.
bisericească a Ven. Consiliu Eparhial, ținută la
29 Aprilie 1941, s'au făcut următoarele numiri și
transferări de preoți:

Pr. D. Popa din Sântana și Pr. R. Oancea
din Macea la cerere proprie se transformă unul
în locul altuia cu data de 1 Mai 1941;

Pr. I. Bugariu se transferă dela Zabrani la
Zimbru, prot. Gurahonț;

Dl Andrei Mitroi candidat de preot e nu-
mit la parohia Mustești, prot. Gurahonț și

Ierom. Iulian Micloș dela mănăstirea H. Bo-
drog, licențiat în teologie, este numit duhovnic la
Academia Teologică.

■ **Românii din Jugoslavia și Macedonia,**
după prăbușirea — în trei săptămâni — a Jugos-
laviei și Greciei sub ocupația germană, cer să fie
luați sub protecția Statului Român. S'au trimis
delegații la București cu misiunea de a cere sprijinul
guvernului.

În Macedonia, Tesalia și Epir sunt peste un
milion de Români. În Banatul jugoslav și valea
Timocului sunt peste 400.000 Români. Pe Valea
Timocului sunt trei județe: Kraina, Pojarevatz și
Timoc, cu populație majoritară românească. După
datele unei statistici sârbești din 1921, rămase
până astăzi secrete, publicate abia acum de către
ziarul „Dacia” din Timișoara, numai în județul
Kraina sunt 73.860 Români, față de 32.515 Sârbi.

Acțiunile patriotice și memoriile înaintate
factorilor în drept, pentru unirea tuturor Româ-

nilor, în momentele istorice prin care trecem, sunt
deci firești, necesare și perfect îndreptățite.

Unirea!.. Acum ori niciodată...

■ **Dl Const. Kirieșcu,** fostul director al în-
vățământului universitar, a publicat în numărul
de Paști al ziarului „Universul” un articol semni-
ficativ despre „Întoarcerea la Dumnezeu”, din
care estragem următoarele pesagii:

„Paștile sunt sărbătoarea învierii, a bucuriei,
a nădejdiilor. Anul acesta, marele praznic al creș-
tinătății ne găsește mahniiți și îngrijorați. Toate
neamurile trăesc vremuri grele. S'ar părea că
Dumnezeu a trimis omenirii toate încercările.
Cine ar putea vorbi astăzi de popoare fericite?
Noi, Românii suntem printre cele ce au sorbit
din adânc potirul amărăciunilor. Istoria noastră
națională a fost întoarsă din drumul ei. Pământul
țării a fost îmbucătățit și neamul sfâșiat. Un cu-
tremur devastator, cum nu s'a mai pomenit pe
plaiurile noastre, a semănat distrugerii, moarte și
jale. Țara este pe picior de război și zăngănit
de arme se aude la hotare...

„Mai mult decât oricând, sărbătorile sfinte
ale patimilor și învierii Mântuitorului ne dau pri-
lejul de a stimula gândirea copiilor, de a oțeli su-
fletele și a-i înarma împotriva rătăcirilor morale
și îndoelilor. Cel ce a suferit nedreptățile duș-
manilor, cel ce a fost hulit și crucificat, n'a pro-
poveduit ura, ci dragostea; nu răzbunarea, ci ier-
tarea. „Iubiți-vă unul pe altul”, „îmbrățișați pe
cei ce vă lovesc”, acestea sunt lozincile unei mo-
rale divine, formulări de reguli de viață ale unei
religii de dragoste, de milă, de generozitate, de
jertfire de sine. Sublima învățătură a adus creș-
tinismul la biruință și la cucerirea lumii.

„Să nu ne lăsăm înșelați crezând că practica
religiei creștine ar însemna resemnare pasivă, re-
nunțare lașă, abdicare la revendicările juste. Pilda
vieții Mântuitorului învață tocmai contrariul. Per-
severența în credință, jertfa în suferință, sunt
arme sufletești în fața cărora violențele nu pot
recolta de cât cel mult succese efemere. Întâm-
plările dureroase pe care le-a trăit neamul nostru
în vremea din urmă au adăugat noi pilde întru
dovedirea marelui adevăr că ideile nu pier odată
cu persoana fizică a aceluia sau aceluia care le
întrupau și predicau. Dimpotrivă, suprimările vio-
lente așază pe fruntea celor căzuți aureola lumi-
noasă a martiriului, creează o mistică în jurul ideii
pe care ei o propagau, îi însutește puterea și-i
călăuzește pașii spre biruință. Aceasta este ade-
vărat atât pentru oameni cât și pentru neamuri.
Se înșală aceia cari, folosind o conjunctură priel-
nică, spre a sfâșia un neam, cred că au pus o
lespede de neclintit peste urma crimei și și-eu a-
sigurat pe veci stăpânirea prăzii. „S'a sfârșit”,

exclamaseră odată fariseii și complicii lor. Și istoria a arătat cât de crud se înșelaseră.

„Credința creștină e un suport sufletesc ce ne îngăduie a îndura cu seninătate loviturile fizice și morale. Ea pregătește, cu răbdare, biruințele drepte. Ea trebuie însă practică cu înțelegere și sinceritate. Ea ne poruncește să nu introducem în școală morală urii și violenței. Să slăvim jertfa curată, dar să osândim crima. Nimic nu e mai anticreștinesc decât să răspundem la greșala altuia, cu crima noastră. Adevăratul eroism este acela care salvează viețile, nu cel care le distruge. Viața e cel mai mare bun pe care ni l-a dăruit Providența. A-l irosi necugetat, este o pagubă mare pentru un neam și un păcat de neiertat în fața lui Dumnezeu. Jertfa vieții poate deveni prețel suprem pe care, — în împrejurări excepționale să-l pretindă mântuirea unui neam; ea nu poate fi cerută pentru a asigura isbânda unei tovărășii de ambițioși, de grăbiți ori de rătăciți. Nu trebuie înmulțit nefolositor numărul mucenicilor neamului. Calendarul lor este și așa destul de încărcat.

„In preajma sărbătorilor sfinte ale Patimilor și Învierii, ne dăm mai bine seama că alături de comoara de cunoștințe consacrată de tradiția școlară ori de cea impusă de cerințele actualității, este trebuincioasă temeinica învățatură de purificare morală și de întărire a sufletelor pe care ne-o dă religia creștină. Să ne întoarcem deci la învățăturile Domnului, dar să nu-i luăm numele în deșert. Să stăm smeriți în fața altarului și a amvonului bisericii și să căutăm să pătrundem sfintele învățături, nu ca o lecție banală din ora de religie, ci ca un act de mărturisire a unei credințe mântuitoare și înviorătoare. Și, mai ales, să le urmăm și în faptă“.

■ **Păr. Diacon Vintilă Popescu**, profesor la Academia Teologică din Arad și directorul revistei „Catihetul“, cu prilejul Sf. sărbători ale Paștilor a primit dela P. S. S. Părintele Episcop Andrei binecuvântarea de a purta brâu roșu.

■ **Cununii**. In urma misiunilor religioase organizate în parohiile Gurahonț și Honțisor și în urma râvnii pastorale a conducătorului celor 2 parohii, au fost cununați în bisericile Gurahonț și Honțisor de către Păr. Virgil Bulz 21 perechi concubini, dintre care 5 perechi în comuna Gurahonț și 16 în comuna Honțisor.

Toate acestea arată dragostea și zelul pastoral cu care se lucrează în acest protopopiat. Meritele revin deopotrivă Păr. Prot. C. Lazar și neobositului Păr. V. Bulz iubit de turma pe care o păstorește în cele 2 comune. Dumnezeu să le ajute!
(Cor.)

■ **Păr. Toma N. Florea** din Tomești, prot. Hălmagiu, și-a răscumpărat cununa pe mormântul lui Dr. T. Botiș, trimitând Fondului Eparhial al Milelor suma de 500 lei.

S'au primit cu mulțumire și binecuvântare.

■ **„Țara“, „Dacia“ și „Viața“** sunt cele mai noi cotidiene românești ce apar în ultimul timp ca organe de informație. „Țara“ la Sibiu sub direcția harnicului și distinsului profesor și scriitor Grigore Popa, „Dacia“ la Timișoara sub aceeași egidă a Astei Bănățene ca și mai înainte și „Viața“ la București sub direcția marelui nostru scriitor, romancier și membru al Academiei Române, d-l Liviu Rebreanu.

Le dorim viață lungă și spor la muncă.

■ **In Statul Virginia** din America, după o lege veche ce există și se menține și acum, o persoană care lipsește dela biserică trei săptămâni în rând, este judecată de un tribunal ce o poate condamna chiar și la moarte.

O disciplină e necesară în toate și mai ales în raporturile noastre cu oamenii și cu Dumnezeu.

■ **Cununie**. Duminecă în 27 Aprilie s'a celebrat în Cocora jud. Ialomița cununia d-lui Ioan Ganea fiul C. P. Ganea din Milova cu d-ra Cecilia Brăcăcescu fiica C. P. Brăcăcescu din Cocora. Nuni au fost d. Eugen Barbul cu D-na.

Fericire lor.

■ **Apel**. Cine dintre preoții Eparhiei a imprumutat dela redactorul revistei *Biserica și Școala*: „Dogma Soteriologică“ de Păr. I. Mihălcescu e rugat să o restituie cu posibilă urgență.

Nr. 2074/1941.

Comunicat

Prea Cucernicii Preoți sunt invitați să activeze în cadrele *Pregătirii Premilitare* ale tineretului în calitate de *confesori* de subcentre.

Subinspectoratul P. P. Arad prin adresa Nr. 1487 din 17 Aprilie 1941 Ne comunică, că acolo unde nu este posibil ca premilitarii să între în biserică din cauza numărului prea mare, Cucernicii Preoți sunt rugați să țină predici religioase la ora fixată în program (când nu este slujbă religioasă) sau după terminarea serviciului religios.

Arad, în 29 Aprilie 1941.

† Andrei
Episcop.

Prot. Caius Turicu
consilier ref. eparhial.